

Document Informativ privind Proiectul – PID

Raport nr. AB811

Denumire proiect	ATENUARE A RISCULUI DE CALAMITATE NATURALA SI PREGATIRE PENTRU SITUATII DE URGENTA IN ROMANIA
Regiune	Europa și Asia Centrală
Sector	Protecție împotriva inundațiilor (80%); Minierit și ind. extractivă (20%)
Temă	Managementul calamităților naturale (P); Managementul poluării și sănătatea mediului (P); Alte aspecte ale dezvoltării urbane (S); Managementul resurselor de apă (S); Servicii rurale și infrastructură (S)
Proiect	PO75163
Proiect suplimentar	PO81950
Imprumutat(i)	GUVERNUL ROMANIEI
Agenție(i) de implementare	MINISTERUL TRANSPORTURILOR, CONSTRUCTIILOR SI TURISMULUI Adresa: Bd. Dinicu Golescu 38, sect.1, București, România Persoană de contact: Dna. Ileana Tureanu, Secretar de Stat Tel: +40-221-312-5417 Fax: +40-21-212-6495 Email:
	Ministerul Mediului și Gospodării Apelor Ministerul Administrației și Internelor Agenția Națională pentru Resurse Minerale Adresa: Persoană de contact: Tel: Fax: Email:
Categorie de mediu	B (Analiză parțială)
Data pregătirii PID	1 aprilie 2004
Data autorizării evaluării	8 ianuarie 2004
Data aprobării Băncii	20 mai 2004

1. Context național și sectorial

România este prima țară din regiunea ECA al cărei guvern a solicitat asistența Băncii pentru pregătirea unui proiect de management al tuturor riscurilor de calamitate naturală înaintea producerii acestora. De obicei se solicita sprijinul Băncii după producerea catastrofelor. România poate fi considerată lider și un exemplu pentru alte țări din regiune predispuse la dezastre pentru adoptarea unei abordări strategice și de acțiune, care face posibilă reducerea vulnerabilității la numeroase calamități naturale.

Țara este serios expusă la o serie de calamități naturale, în special la cutremure și inundații, care pot provoca pierderi economice și de vieți omenești pe întreg teritoriul țării. Începând din anul 1908 s-au înregistrat 14 cutremure de magnitudine VII sau mai mare și 8 inundații majore, care au afectat aproape două milioane de oameni și au cauzat masive pierderi economice. Cutremurul din anul 1977, care a măsurat 7,2 pe scara Richter, a provocat pierderi economice de peste 2 miliarde dolari SUA, în vreme ce

inundațiile din iulie 1991 au provocat pagube estimate la o jumătate de miliard de dolari SUA, afectând o regiune întinsă, de aproximativ 1400 kilometri pătrați, și avariind peste 12.000 construcții, 990 km de drumuri, 14 km de cale ferată și 150 poduri. Inundațiile de dată mai recentă, din anii 1997 și 1998, au provocat pagube estimate la 310 milioane dolari SUA, respectiv 150 milioane dolari SUA.

În perioada regimului extrem de centralizat de dinainte de 1989, guvernul își asuma în întregime responsabilitatea lucrărilor de reconstrucție în urma dezastrului. Guvernul mobiliza armata și alte resurse publice/private prin ordine transmise de sus în jos pentru a face față pagubelor pe scară largă. Toate consecințele financiare asociate evenimentului erau suportate de stat. De atunci, România s-a aflat într-o perioadă de tranziție majoră, care implică și o reorganizare a structurilor de gestionare a calamităților naturale. Restructurarea organizării instituționale face parte din inițiativele de demilitarizare și descentralizare a funcțiilor de gestionare a situațiilor de urgență, motivate în parte de perspectiva alinierii la standardele Uniunii Europene și ale NATO. Aceste schimbări actualmente în curs de realizare includ și restructurarea organizatorică a funcțiilor.

Instituțiile însărcinate cu gestionarea situațiilor de calamitate și reacția în asemenea cazuri, precum Protecția Civilă, Brigăzile de Pompieri și agențiile sectoriale, nu au capacitatea tehnică și financiară necesară pentru a reacționa cu eficacitate. Investițiile deficitare în măsuri de protecție, echipamente, sisteme de comunicații, și accesul limitat la cele mai noi cunoștințe și programe tehnice sunt doar câteva exemple de neajunsuri care afectează sistemul de pregătire pentru situațiile de urgență, reducerea efectelor și managementul acestora, și care fac ca România să fie mai vulnerabilă la consecințele dezastrului naturale sau antropice.

Vulnerabilitatea la **risc seismic** se datorează poziției geografice a României în zona de subducție Vrancea situată în arcul Carpaților de sud - est, care formează o elipsă ce se întinde de la nord - estul la sud - estul teritoriului românesc, incluzând Bucureștiul. Apropierea de această falie, precum și solurile nisipoase fac din București capitala europeană cu cel mai înalt grad de risc și unul din cele mai vulnerabile zece orașe din lume. La aceasta se adaugă faptul că activitățile economice ale României sunt concentrate în București și în jurul acestuia. Vulnerabilitatea economiei doar la cutremure reiese și din următoarele:

- Peste 35% din populația țării sau 65% din întreaga populație urbană este expusă la dezastru seismic, datorită faliei din zona Vrancea;
- 60-75% din activele fixe sunt amplasate în zone seismice;
- 70-80% din PIB este produs în zone cu risc seismic ridicat;
- 45% din totalul activităților vitale ale țării se află în zone seismice de intensitate VII-IX pe scara Mercalli (MSK);

S-au făcut diverse prognoze ale activității seismice în viitor, care merg de la un nou cutremur în câțiva ani până la anticiparea unei activități seismice catastrofale în următoarele decenii. Dar, indiferent de cât de exact este fiecare din cele două pronosticuri, din istoricul fenomenului rezultă cu claritate faptul că în zona Vrancea se

produc cutremure de mare magnitudine cu o regularitate considerabilă, și că trebuie anticipat un eveniment major în anii care vin.

Cutremurul din anul 1977 a servit drept catalizator pentru trecerea în România la implementarea măsurilor de reducere a riscului seismic. Această strategie include elaborarea și implementarea unor coduri de construcție îmbunătățite și identificarea acelor structuri care prezintă risc seismic. Necesitatea unor măsuri eficiente în acest sens este subliniată de faptul că 26% din fondul locativ al țării a fost construit înainte de 1944 și este foarte vulnerabil la cutremur.

Guvernul a inventariat câteva categorii de structuri expuse riscurilor seismice printre care clădiri aflate în proprietate particulară, apoi școli, universități, spitale, unități sanitare și clădiri cu valoare culturală și istorică. În urma acestei evaluări, au fost identificate 541 clădiri de locuințe (dintre care 341 în București), 1.100 școli, 128 clădiri universitare, și 65 spitale ca fiind expuse acestui risc.

Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului impune coduri de construcție fie prin propriul personal, fie prin intermediul altor experți instruiți și atestați de Minister, coduri care, conform opiniei unanime, sunt efectiv aplicate.

Inundațiile afectează adesea România, în ultimul deceniu înregistrându-se o tendință de creștere a gravității și frecvenței acestora. În intervalul 1992–2001 inundațiile au afectat în fiecare an unele zone din țară, care s-au soldat cu semnificative pierderi de vieți omenești (123 morți datorită inundațiilor în respectivul interval). În perioada 1997–2001 pierderile materiale au totalizat 528,9 milioane dolari SUA. În anul 1999, pierderile au fost estimate la 132 milioane dolari SUA, iar în anul 2000 ele s-au ridicat la 98,3 milioane dolari SUA. O suprafață totală de 1,3 milioane hectare și 500.000 persoane sunt serios expuse pericolului de inundație în fiecare an. În prezent, principalul risc îl reprezintă cursul neprotejat al apelor și deteriorarea construcțiilor de apărare împotriva inundațiilor.

Autoritățile române posedă o bună înțelegere a dezastrelor asociate inundațiilor. Zonele expuse riscului sunt identificate și cartografiate. Administrația Națională "Apele Române" a făcut o evaluare completă a nevoii de investiții în lucrări de combatere a inundațiilor în scopul micșorării pagubelor produse de inundații în comunitățile cele mai expuse acestui risc. Guvernul a elaborat un plan-cadru general de reducere a riscului de inundație și de siguranță a barajelor, al cărui cost de implementare a fost estimat la aproximativ de 1 miliard dolari SUA pe următorii 10 ani. Mai mult, dată fiind urgența lucrărilor de combatere a inundațiilor, Guvernul a luat inițiativa de a-și asigura câteva surse de fonduri de la Uniunea Europeană și de la alți donatori internaționali, pentru a implementa proiecte esențiale de apărare împotriva inundațiilor. Peste 400 milioane euro au fost alocați implementării proiectelor de apărare împotriva inundațiilor. Aceste proiecte fac parte din planul-cadru de eliminare a pagubelor frecvent provocate de inundații în multe din regiunile din nordul și nord-vestul țării.

România are 246 **baraje** mari și mijlocii, și 1.260 baraje mici. Majoritatea acestor baraje au fost construite în ultimii 50 de ani. Principalul punct slab al programului de siguranță a barajelor din România îl constituie o serie de importante baraje nesigure datorită fie degradării, fie construcției nefinalizate sau necorespunzătoare, fiind expuse riscului de a ceda. Aceste baraje au fost construite în anii Optzeci, când fondurile erau precare și multe din obiectivele de maximă importanță nu se construiau conform standardelor. Recunoscând aceste riscuri, Guvernul României a îmbunătățit considerabil mediul instituțional și de reglementare în sfera managementului siguranței barajelor, de la faza de proiectare, până la cea de construcție și de exploatare. În 1994 a fost creată Comisia Națională pentru Siguranța Barajelor (CONSIB) din a cărei inițiativă au fost adoptate în ultimii ani acte normative de maximă importanță pentru stabilirea responsabilităților, procedurilor, standardelor și normelor.

Riscul **alunecărilor de teren** reprezintă o altă calamitate naturală obișnuită în România. În mediul rural, în special în regiunile de munte, alunecările de teren constituie un risc major. Se apreciază că un total de 700.000 hectare sunt expuse riscului alunecărilor de teren, punând în pericol 50.000 de gospodării, 250.000 de persoane, suprafețe agricole, construcții publice și private, rețele de utilitate publică și drumuri. Zonele în care riscul alunecărilor de teren este cel mai ridicat sunt zonele de sud-est și nord-est ale Munților Carpați. Aceste alunecări sunt puse pe seama precipitațiilor, solului, înclinării (pantei), folosinței și managementului terenurilor. Înțelegând gravitatea riscului alunecărilor de teren, Guvernul a adoptat Legea nr. 575 din 22 octombrie 2001 (Planul de Management al Teritoriului Național – Secțiunea a V-a – Zone în pericol de dezastru natural), care face o succintă prezentare a informațiilor privind alunecările de teren din România și identifică toate comunitățile expuse riscului alunecărilor de teren. Legea prevede ca toate zonele în care alunecările de teren constituie un risc serios să nu fie nici utilizate și nici dezvoltate.

Guvernul României a inițiat un proces de elaborare a unei strategii financiare pentru a face față consecințelor catastrofelor majore, precum și a dispozițiilor legale pentru acoperirea pierderilor suferite. În condițiile în care în anul 2000 doar 3-5% din gospodării erau asigurate, iar asigurările nu reprezentau decât 13,9 dolari SUA de persoană sau 0,85% din PIB, majoritatea acestor pierderi vor trebui să fie suportate de Guvern (probabil pe baza unei importante majorări a impozitelor și prin împrumuturi), de întreprinderile comerciale locale și de proprietarii de locuințe. Prin urmare, Guvernul se gândește la introducerea pe viitor a unui program de **asigurare împotriva calamităților**, într-o formă ce urmează a fi stabilită pe baza studiilor necesare de fezabilitate tehnică.

România se mai confruntă și cu riscul **poluării apelor datorită accidentelor miniere**. Accidentele de la iazurile de decantare din regiunea Maramureșului din anul 2000 (de pildă, mina Aurul, din data de 30 ianuarie; și mina Baia Borșa, din data de 20 martie) au demonstrat că se impune necesitatea ca preocupările legate de siguranță și de mediu să fie introduse în activitățile miniere. Conform informațiilor puse la dispoziție, există 264 mici iazuri construite pentru depunerea deșeurilor miniere, dintre care aproximativ 40 reprezintă o amenințare gravă la adresa populației și a mediului din zonă. Pagubele ecologice pe termen lung produse apelor de suprafață de substanțe toxice persistente, de

ex. metalele grele, prin deversare și eroziune, reprezintă un motiv de îngrijorare pe plan internațional.

Analiza de mediu în sectorul minier (Mining Sector Environment Assessment), recent efectuată de Guvernul României, arată că evacuarea continuă de substanțe toxice rezultate din activități miniere se datorează deficiențelor de management, funcționare și întreținere a iazurilor de sedimentare (tailings dam facilities - TDF), inclusiv o monitorizare și un control operațional necorespunzător al sistemelor de gospodărire a apelor și al construcției barajelor de retenție. Expertizele efectuate în teritoriu au demonstrat, de asemenea, că o mare parte din apa contaminată se infiltrează, în realitate, prin corpul barajului, sau se prelinge prin țevile uzate. În plus, aceste probleme nu sunt suficient de bine cunoscute.

Guvernul României este conștient de situația precară a bazinelor de sedimentare ale minelor închise și în funcțiune, și încearcă soluționarea acestei probleme. În prezent, societățile de stat primesc unele fonduri de la bugetul de stat pentru a se ocupa de problemele TDF-urilor. Strategia sectorului minier, recent elaborată de Guvern, recunoaște, de asemenea, importanța soluționării TDF-urilor și arată necesitatea sporirii sprijinului financiar în acest domeniu.

Ca țară candidată la statutul de membră a Uniunii Europene, România este hotărâtă să adopte și să implementeze directivele de mediu din UE, inclusiv Directiva Cadru privind apele (Water Framework Directive - WFD). WFD UE introduce conceptul de management integrat al bazinelor râurilor. Acesta implică elaborarea și implementarea planurilor de management al bazinului râurilor în vederea obținerii unei "bune situații a apei (calitativ și cantitativ)", care va soluționa, printre altele, problema reducerii surselor de poluare (și problemele asociate activităților miniere), prevenirea și diminuarea pericolelor reprezentate de sursele de poluare din sol, poluarea accidentală și permanentă, combaterea și managementul inundațiilor și conservarea ecosistemelor acvatice. La nivel național, se fac eforturi în direcția schimbării legislației naționale și a armonizării acesteia cu directivele UE și pregătirea unui plan de administrare a bazinului superior al Tisei. La nivel regional, țările din bazinul Tisei, și anume Ucraina, Slovacia, România, Ungaria și Serbia și Muntenegru au început un dialog pe tema administrării bazinului pe baza Proiectului CE privind bazinul Tisei și a Programului UNECE de dezvoltare durabilă a bazinelor râurilor. S-au identificat mecanisme concrete de angajare a țărilor riverane în elaborarea unor strategii pentru managementul integrat al apelor și mediului înconjurător.

2. Obiective

Proiectul are ca obiectiv general sprijinirea Guvernului României în reducerea vulnerabilității ecologice, sociale și economice la dezastre naturale și accidente miniere cu deversare catastrofală de poluanți prin (i) întărirea capacității instituționale și tehnice de management al dezastrelor și reacție în situații de urgență pe baza modernizării sistemelor de comunicații și de informare, (ii) realizarea unor investiții specifice pentru diminuarea riscurilor în caz de inundații, alunecări de teren și cutremur, (iii) îmbunătățirea siguranței unor baraje de retenție, și (iv) îmbunătățirea, în condiții pilot, a

managementului și siguranței bazinelor de sedimentare și a instalațiilor de depozitare a deșeurilor.

3. Rațiunile implicării Băncii

Lipsa resurselor financiare nu permite României întreprinderea acțiunilor necesare. Cunoștințele de specialitate și asistența financiară a Băncii pot sprijini inițiativele deja angajate, precum și pe cele nou propuse, constituind totodată un factor de stimulare a obținerii altor resurse de la instituții financiare internaționale și donatori bilaterali.

Banca a acumulat o experiență semnificativă în elaborarea de proiecte de management al dezastrelor, cu accent pe atenuarea acestora și pregătirea pentru situații de urgență. Echipa HRMEP a realizat până acum o serie de proiecte complexe în materie de calamități, precum: Proiectul privind Inundațiile din Polonia (1997), Proiectul de refacere în urma inundațiilor și cutremurelor din Turcia (1998), Proiectul de reconstrucție urgentă în urma cutremurului din zona Marmara din Turcia (1999), și Proiectul de refacere urgentă în urma cutremurului de la Ain Temouchent în Algeria (2000). De asemenea, proiectul propus se bazează și pe experiența mondială a experților recunoscuți pe plan internațional din acest domeniu.

Cum există multe proiecte, fie finalizate, fie în curs, care au legătură cu acesta, Banca poate juca un rol de frunte printr-o abordare mai unitară și prin consolidarea, prin reunirea eforturilor de atenuare a riscurilor și de pregătire pentru situații de urgență. Banca deține o poziție unică în rândul donatorilor prin viziunea de ansamblu pe care o are, precum și prin concentrarea asupra politicii, dezvoltării capacității instituționale și aspectelor economice și sociale ale măsurilor de management al dezastrelor.

În legătură cu Reducerea riscului accidentelor miniere în Bazinul Tisei (Componenta D), Banca a oferit asistență Guvernului României în elaborarea unei Strategii pentru sectorul minier, inclusiv efectuarea unei Analize de mediu în sectorul minier, care evidențiază siguranța bazinelor de sedimentare drept una din cele mai importante priorități de mediu în România. Problema principală în soluționarea siguranței bazinelor de sedimentare este finanțarea. Componenta propusă a fi sprijinită de GEF va pune la punct o abordare cuprinzătoare și eficientă prin prisma costurilor de reducere a riscului asociat bazinelor de sedimentare, astfel încât să se asigure utilizarea cât mai eficientă a resurselor financiare limitate. Banca se află în situația unică de a ajuta Guvernul României în sintetizarea concluziilor și experienței desprinse din acest proiect, care ar putea fi apoi repetate în cel de-al doilea Proiect de restructurare a sectorului minier propus pentru anul fiscal 2005, și în implementarea noii sale Strategii pentru sectorul minier.

În plus, Banca/GEF au acumulat în ultimul deceniu experiență prin numeroase proiecte privind apele din bazinul Mării Negre și al Dunării. Banca/GEF pot facilita împărtășirea experienței și învățămintelor referitoare la întreg bazinul prin elaborarea și implementarea de programe pentru îmbunătățirea managementului și siguranței bazinelor de sedimentare (iazurilor de decantare).

4. Descriere

Componenta A – Întărirea capacității de gestionare a situațiilor de urgență și de finanțare împotriva riscurilor (10,90 milioane dolari SUA)

Componenta A are drept obiectiv îmbunătățirea capacității autorităților române de pregătire, reacție și refacere în cazuri de dezastre naturale sau antropice, prin modernizarea sistemelor de comunicații și a tehnologiei informației, activități menite să amplifice eforturile de planificare și pregătire la toate nivelurile administrației publice, precum și de informare și pregătire a populației, și să finalizeze studiile de fezabilitate și cadrul instituțional necesar în vederea lansării Programului de asigurare împotriva catastrofelor în România.

Sumarul componentei:

- *Îmbunătățirea comunicațiilor în situații de urgență, la nivel național, regional și local (3,73 milioane dolari SUA)*
- *Dezvoltarea sistemului informațional pentru managementul situațiilor de urgență (4,20 milioane dolari SUA)*
- *Elaborarea unui scenariu seismic pentru zona Vrancea (0,78 milioane dolari SUA)*
- *Programul de informare a populației (0,41 milioane dolari SUA)*
- *Pregătirea Programului de asigurare împotriva catastrofelor (1,80 milioane dolari SUA)*

Componenta B: Reducerea riscului seismic (71,20 milioane dolari SUA)

Componenta B are ca obiectiv sprijinirea Guvernului României în eforturile sale de a reduce vulnerabilitatea seismică a infrastructurii tehnice și sociale prioritare prin consolidarea construcțiilor de importanță vitală și întărirea cadrului instituțional.

Sumarul componentei:

- *Consolidarea obiectivelor publice prioritare (64,42 milioane dolari SUA)*
- *Proiectarea și supervizarea (5,74 milioane dolari SUA)*
- *Evaluarea riscului sectorului energetic (0,41 milioane dolari SUA)*
- *Revizuirea Codului Construcțiilor (0,25 milioane dolari SUA)*
- *Perfecționarea profesională în metode de consolidare eficiente sub aspectul costurilor (0,38 milioane dolari SUA)*

Componenta C: Diminuarea riscului inundațiilor și alunecărilor de teren (101,09 milioane dolari SUA)

Componenta C are drept obiectiv reducerea riscului și vulnerabilității la inundații în zone critice ale României, creșterea siguranței barajelor de dimensiuni mari și mici, astfel încât aceste construcții să funcționeze la parametrii proiectați, și cartografierea și modelarea

riscului alunecărilor de teren din Romania în vederea reducerii pierderilor și furnizării mijloacelor necesare unei mai bune sistematizări a folosinței terenurilor.

Sumarul componentei:

- *Infrastructura de protecție împotriva inundațiilor (28,94 milioane dolari SUA)*
- *Protecția malurilor Dunării (6,81 milioane dolari SUA)*
- *Siguranța barajelor mari (49,43 milioane dolari SUA)*
- *Siguranța barajelor mici (15,22 milioane dolari SUA)*
- *Studii privind alunecările de teren în zone pilot și elaborarea manualelor de monitorizare (0,69 milioane dolari SUA)*

Componenta D: Diminuarea riscului accidentelor miniere în bazinul Tisei (15,25 milioane dolari SUA)

Obiectivul de dezvoltare al acestei componente este diminuarea riscului contaminării solului și apei și a celui reprezentat de pierderea de vieți omenești și distrugerea faunei acvatică în urma accidentelor catastrofale miniere de deversare a unor poluanți. Obiectivul global de mediu este de a demonstra și asigura aplicarea și în alte cazuri a măsurilor împotriva deversărilor accidentale catastrofale transfrontaliere de poluanți proveniți din activități miniere în bazinele Dunării și Mării Negre. În sprijinul obiectivelor de dezvoltare și globale, proiectul va oferi asistență pentru implementarea activităților de prevenire și reducere a pericolelor. În faza inițială a proiectului au fost identificate două locații de mare risc și de înaltă prioritate, minele Roșia Poieni și Baia Borșa, pentru intervențiile de prevenire a pericolelor. În aceste locații se impune o acțiune de urgență. Pe parcursul implementării proiectului se vor identifica și alte locații în care va trebui intervenit. Un indicator esențial al succesului acestei componente îl constituie reducerea treptată a numărului și efectelor negative ale deversărilor accidentale de agenți poluanți în Bazinul Tisei și a cantității de deșeuri toxice provenite de la minele din aval. Implementarea cu succes a acestei componente va servi drept model pentru a fi aplicat în continuare în scopul diminuării riscurilor accidentelor miniere care afectează sănătatea oamenilor și a ecosistemelor acvatică pe întreg teritoriul României și în alte părți ale bazinelor Tisei și Dunării.

Sumarul componentei:

- *Crearea unui sistem de referință și a unui sistem de monitorizare a mediului (0,87 milioane dolari SUA)*
- *Intervenții pentru prevenirea accidentelor și remedierea urmărilor acestora (12,58 milioane dolari SUA)*
- *Ghiduri tehnice și ecologice pentru bazinele de sedimentare și haldele de steril (0,22 milioane dolari SUA)*
- *Sistemul regional de reacție la deversările catastrofale asociate activității miniere (1,21 milioane dolari SUA)*
- *Promovarea cooperării transfrontaliere în managementul integrat al resurselor de apă în bazinul Tisei (0,37 milioane dolari SUA)*

Componenta E: Managementul proiectului (5,21 milioane dolari SUA)

Componenta E va finanța costurile creării și funcționării Unităților de Management al Proiectului ce urmează a fi înființate în cadrul ministerelor de resort care răspund de componentele respective

5. Finanțare

Sursă (Total – milioane dolari SUA)

IMPRUMUTAT/BENEFICIAR (46,66)

BIRD (150,00)

FOND GLOBAL DE MEDIU (7,00)

Cost total al proiectului: 203,66

6. Implementare

Durata proiectului. Se prevede ca proiectul să fie implementat în cinci ani și jumătate, începând de la mijlocul anului 2004 și încheindu-se în anul 2009.

Aranjamente instituționale. Proiectul nu va crea noi instituții, dar va sprijini instituțiile guvernamentale existente fie prin înființarea de Unități de Management al Proiectului (PMU) în cadrul structurilor acestora, fie prin echipe de implementare din cadrul acestora. Fiecare minister implicat va răspunde de implementarea unei componente a proiectului. Organizațiile însărcinate cu implementarea vor avea întreaga responsabilitate a tuturor aspectelor tehnice ale implementării, monitorizării, managementului financiar, și achizițiilor. PMU din cadrul MTCT va avea responsabilitatea coordonării și raportării globale, prin coroborarea rapoartelor privitoare la stadiul implementării și a rapoartelor de management financiar pentru întregul Proiect.

Componentele Proiectului vor fi implementate de următoarele instituții executante:

- Ministerul Administrației și Internelor (MAI), pentru Componenta A
- Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului (MTCT), pentru Componenta B
- Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor (MMGA), pentru Componenta C, și
- Agenția Națională pentru Resurse Minerale (ANRM), pentru Componenta D.

Componenta A (Intărirea capacității de gestionare a situațiilor de urgență și de finanțare împotriva riscurilor) va fi implementată de PMU înființată la MAI și încadrată cu personal calificat care se va ocupa de implementarea integrală a componentei și va fi subordonată ministrului sau unui alt oficial delegat de acesta. PMU va fi amplasată la sediul MAI sau într-un spațiu închiriat, în funcție de considerente și disponibilități. Ea va fi alcătuită dintr-un director, specialiști financiari și în achiziții, specialiști în sisteme de informații pentru situațiile de urgență și în managementul situațiilor de urgență, și personal administrativ.

Componenta B (Reducerea riscului seismic) va fi implementată de PMU înființată la MTCT în subordinea Secretarului de Stat desemnat. PMU va răspunde de implementarea componentei, iar personalul acesteia va fi alcătuit dintr-un director, personal financiar, de achiziții și administrativ, precum și din ingineri specialiști în construcții, specialiști în monitorizare și evaluare și în protecția mediului. MTCT va fi numit temporar administrator special al construcțiilor care urmează a fi consolidate antiseism, și care aparțin unui număr de aproximativ treizeci de instituții publice cu personalitate juridică distinctă.

Componenta C (Diminuarea riscului inundațiilor și al alunecărilor de teren) va fi implementată de MMGA prin agenția existentă a acestuia, Administrația Națională "Apele Române". Deși activitățile din cadrul sub-componentelor C.2 și C.5 sunt coordonate în momentul de față de MAPDR, cele două ministere au stabilit ca activitățile respective să fie desfășurate de MMGA în numele MAPDR, urmând ca lucrările rezultate să fie transferate ulterior înapoi la MAPDR.

"Apele Române" va răspunde de implementarea componentei C prin intermediul personalului acesteia (existent sau nou recrutat). MMGA și "Apele Române" vor semna un Acord de implementare a Proiectului care va conține dispoziții clare cu privire la drepturile și obligațiile fiecărei părți. MMGA, prin propriul Departament de Gospodărire a Apelor, va păstra responsabilitatea globală a implementării proiectului și a raportării stadiului sub-componentelor acestuia. Specialiștii tehnici și financiari desemnați ai MMGA, împreună cu un specialist în achiziții recrutat pentru primii doi ani de implementare, vor forma o mică echipă de monitorizare a Proiectului (PMT), în scopul supravegherii implementării proiectului și a modului de raportare. Întreg personalul MMGA și al "Apele Române" implicat în implementarea proiectului (cu excepția specialistului de achiziții) va fi plătit din bugetul acestor instituții. S-ar putea ca specialistul în achiziții să fie plătit din fondurile împrumutului, în urma deciziei MMGA.

Componenta D (Diminuarea riscului accidentelor miniere în bazinul Tisei) va fi implementată de ANRM printr-o PMU existentă, actualmente însărcinată cu implementarea unei componente a Proiectului de închidere a minelor și atenuare a impactului social (MCSMP) finanțat de Bancă. Actualul personal al PMU (adică, directorul de proiect, specialistul în achiziții și directorul financiar) va fi suplimentat cu un contabil, cu specialiști tehnici, în comunicații și de mediu, precum și cu personal auxiliar. PMU va angaja, de asemenea, experți la cerere. PMU va fi în subordinea directă a președintelui ANRM. Până în iunie 2005 inclusiv, PMU va continua să implementeze activitățile MCSMP paralel cu cele ale componentei GEF din cadrul proiectului HRMEP.

Comitetul coordonator al proiectului. Se va înființa un Comitet coordonator al proiectului, alcătuit din Ministerul Administrației și Internelor (MAI), Ministerul Mediului și Gospodăririi Apelor (MMGA), Ministerul Transporturilor, Construcțiilor și Turismului (MTCT), Agenția Națională pentru Resurse Minerale (ANRM), și Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale (MAPDR) care să supravegheze implementarea proiectului, să asigure o cooperare eficientă între instituțiile de implementare, și să rezolve problemele majore ce pot apărea pe parcursul implementării.

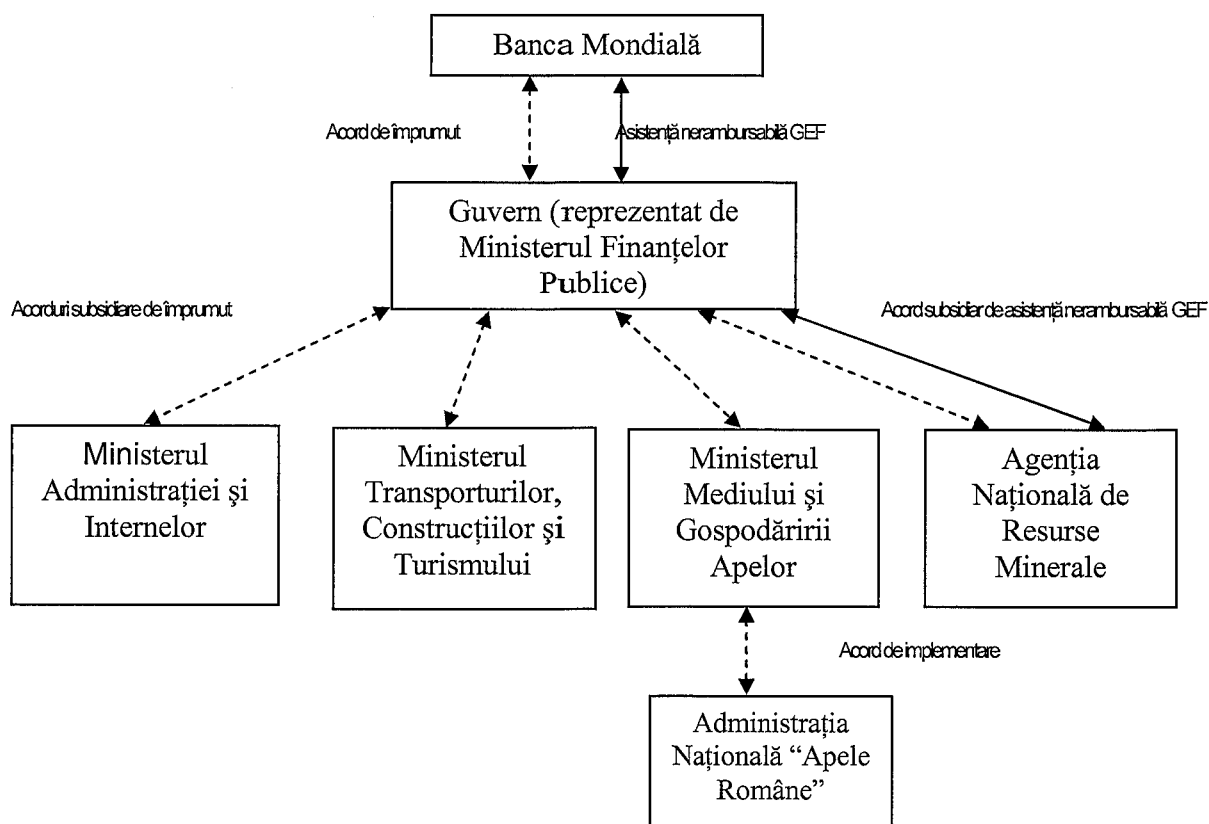
Ministerele vor fi reprezentate de Secretarii de Stat desemnați. Comitetul va fi prezidat de MTCT.

Managementul financiar

PMU creată în cadrul Ministerului Transporturilor, Construcțiilor și Turismului (MTCT) va coordona aranjamentele generale de management financiar ale proiectului, va elabora manualul de proceduri financiare ale proiectului, va întocmi rapoartele de monitorizare financiară a proiectului, va organiza auditul proiectului, și va oferi consultanță la cererea celorlalte instituții însărcinate cu implementarea.

Se va semna un acord de împrumut între Banca Mondială (BIRD) și Guvernul României, reprezentat de Ministerul Finanțelor Publice (MFP). Ministerul Finanțelor Publice va încheia, de asemenea, acorduri subsidiare de împrumut cu MAI, MTCT, MMGA și ANRM. MMGA va semna apoi un acord subsidiar de împrumut (acord de implementare) cu Apele Române (Administrația Națională „Apele Române”). În ceea ce privește componenta D, Acordul de împrumut nerambursabil GEF va fi semnat de către Banca Mondială din partea GEF, și de Guvernul României reprezentat de MFP care va încheia, de asemenea, un acord subsidiar de împrumut nerambursabil cu ANRM.

Diagrama de mai jos prezintă acordurile legale cerute prin aranjamentele de implementare:

Puncte forte și puncte slabe

Punctele forte care fac ca sistemele de management financiar să fie demne de încredere sunt: experiența personalului contabil deja identificat din cadrul instituțiilor de implementare; și sistemele testate și verificate de management financiar al acestor instituții.

Punctele slabe ale sistemului de management financiar al proiectului și modalitatea de soluționare a acestora sunt prezentate în tabelul de mai jos.

<i>Puncte slabe semnificative</i>	<i>Măsuri</i>
Lipsa de experiență în implementarea proiectelor finanțate de BM în unele dintre instituții	Seminar organizat pentru a explica cerințele managementului financiar al proiectului și procedurile de tragere (eliberare a fondurilor)
Lipsa de claritate cu privire la cerințele de management financiar al proiectului și la procedurile de eliberare a fondurilor	Elaborarea manualului de proceduri contabile ale proiectului și încheierea acordurilor de implementare a proiectului
Inexistența personalului financiar al	Numirea și angajarea oficială a personalului de

proiectului numit oficial la PMU-urile din cadrul MAI, MTCT și MMGA	management financiar al Proiectului la UMP din cadrul MAI, MTCT și MEWM
Nu au fost create nici un fel de registre contabile special pentru proiect în cadrul instituțiilor însărcinate cu implementarea	Inițierea registrelor contabile ale proiectului la instituțiile însărcinate cu implementarea sa

7. Durabilitate

Înțelegerea de către autoritățile române, atât la nivel central cât și la nivel local, a necesității introducerii măsurilor incluse în proiectul HRMEP, precum și angajamentul autorităților în fața acestei necesități constituie factorul-cheie pentru menținerea în continuare a beneficiilor proiectului. În fapt, majoritatea măsurilor susținute prin proiect au fost cerute și predefinite de omologii români. Angajamentul beneficiarului față de proiect a fost cu certitudine demonstrat în etapa de pregătire când agențiile implicate au întreprins studiile de fezabilitate și alte analize necesare pe cheltuiala Guvernului. Cheltuielile de funcționare și întreținere ale proiectului – în cazul clădirilor consolidate - vor fi asigurate de instituțiile publice - proprietare de drept ale clădirilor care urmează a fi consolidate antiseismic. În ceea ce privește investițiile pentru apărarea împotriva inundațiilor, costurile de întreținere și funcționare vor fi acoperite din surse bugetare. În ambele cazuri, riscul ca sprijinul post-proiect să dispară este mic. Înțelegerea riscurilor asumate în eventualitatea nerealizării și continuării activităților recomandate constituie cel mai puternic stimulent pentru instituțiile executante și alte părți interesate de a începe fără întârziere activitățile prevăzute, de a continua să sprijine și să mențină beneficiile care decurg din proiect.

Crearea capacității de reducere a riscului și pregătire pentru situații de urgență este un aspect important al proiectului, care vizează instituțiile guvernamentale, instituțiile publice și comunitățile locale. La data închiderii proiectului, toate aceste grupuri vor fi capabile să implementeze măsurile necesare și să pună în aplicare practicile utilizate pe plan internațional. Sprijinul material asigurat de proiect sub forma infrastructurii, a consolidării clădirilor publice de importanță vitală, a modernizării comunicațiilor, etc. va exista astfel încât cunoștințele dobândite vor putea fi folosite cu eficiență. Nivelul de expertiză tehnică și științifică existent în România asigură nu doar menținerea, ci continua perfecționare a beneficiilor proiectului în viitor.

Unul din principalii factori de menținere pe termen lung a beneficiilor componenteii sprijinite de GEF îl reprezintă angajamentul autorităților române de a implementa activitățile prevăzute în proiect. Cum proiectul este elaborat la solicitarea Guvernului României, iar omologii români la nivel central și local sunt implicați în pregătirea acestuia, este foarte probabil ca sprijinul acestora să continue să mențină beneficiile ce decurg din proiect, și anume reducerea vulnerabilității la poluarea accidentală a apei datorită activităților miniere. De asemenea, România s-a angajat pe plan internațional să curețe și să protejeze bazinul Dunării și al Mării Negre, depunându-se eforturi pentru integrarea intervențiilor care urmăresc rezolvarea problemei poluării apelor transfrontaliere cu activitățile de sprijinire a României pentru respectarea prevederilor directivelor de mediu ale Uniunii Europene. Este, deci, foarte probabil că beneficiile

proiectului să fie îmbunătățite în viitor. Dezvoltarea capacității instituționale de informare și pregătire a populației pentru situațiile de urgență provocate de industria minieră la nivel local este, de asemenea, un element de importanță majoră al proiectului. Grupurile locale interesate vor cere la sfârșitul proiectului adoptarea unor practici de management al deșeurilor care să nu pericliteze mediul.

Crearea și dezvoltarea capacității de monitorizare a mediului atât la nivelul operatorilor de mine, cât și al autorităților locale de mediu reprezintă un alt element important al proiectului. În măsura în care proiectul se dovedește a fi un succes din acest punct de vedere, monitorizarea mediului va trebui să continue fără sprijin extern după finalizarea proiectului. Se va solicita angajamentul Guvernului de a asigura fondurile necesare funcționării și menținerii acestuia pe termen lung. Există unele asigurări că vor fi puse la dispoziție resurse bugetare pentru funcționarea și menținerea sistemului, având în vedere că România se îndreaptă spre intrarea în Uniunea Europeană, iar țara trebuie să demonstreze că se conformează cerințelor de mediu din UE.

8. Invățăminte desprinse din operațiuni anterioare în țară/sector

Experiența Băncii în materie de asistență post-dezastre acordată mai multor țări din toată lumea demonstrează necesitatea unei abordări pro-active și importanța activităților care urmăresc reducerea impactului eventualelor calamități și micșorarea poverii pentru bugetul de stat ce rezultă, de obicei, în urma unor astfel de evenimente. Proiectul introduce instrumentele de gestionare a riscului calamităților ca principale activități ale proiectului. Operațiunile anterioare ale Băncii au fost, în marea lor majoritate, gândite ca răspuns la dezastre naturale, iar contribuția la eforturile de reconstrucție și de refacere a fost principalul lor obiectiv. Așa, de exemplu, Banca a întreprins trei tipuri de operațiuni post-dezastru în România în urma inundațiilor din anul 1975 și a cutremurului din anul 1977. Două proiecte complementare de refacere în urma inundațiilor au finanțat achiziționarea de active industriale (utilaje și piese de schimb, în cea mai mare parte) afectate de inundații, au asigurat sprijin fermelor afectate, iar o mică parte a împrumutului a fost folosită la finanțarea instalării unui sistem de avertizare a inundațiilor (2,8 milioane dolari SUA). Proiectul pentru realizarea construcțiilor în urma cutremurului a finanțat importuri de utilaje speciale și piese de schimb pentru industria construcțiilor.

Banca Mondială promovează o abordare strategică, orientată spre acțiune, pentru managementul dezastrelor naturale în Regiunea ECA, pornind de la premisa că țările predispuse la calamități nu trebuie să fie luate prin surprindere. Dezastre se produc, și există remedii de ordin tehnic, social, organizatoric și financiar. Trebuie asigurată asistență zonelor de mare risc înainte ca o calamitate să se producă. Capacitatea instituțională, tehnică și financiară de diminuare a riscurilor și pregătire pentru situații de urgență trebuie îmbunătățită treptat. În plus, gestionarea riscurilor de calamitate trebuie integrată în procesul de dezvoltare economică la nivel național, regional și local.

Principiul fundamental al cadrului strategic este acela că atât numărul victimelor, cât și impactul economic al calamităților poate fi redus prin planuri și investiții făcute din timp, că procedând astfel costurile sunt mai mici, și că aceasta este responsabilitatea Guvernului.

HRMEP aplică întrutotul această abordare, concentrându-și sprijinul pe cadrul conceptual de management al riscului de calamitate din ECA, la baza căruia stau cinci mari piloni:

- Evaluarea riscurilor
- Pregătirea pentru situațiile de urgență
- Investiții în diminuarea riscurilor
- Crearea capacității instituționale
- Finanțarea riscului calamităților

Implementarea altor proiecte asociate calamităților demonstrează că el trebuie conceput ca descentralizat - în măsura în care este posibil - și că trebuie să se țină seama de capacitatea locală de implementare. Structura propusă de implementare a proiectului se bazează pe structurile existente și ia în considerare capacitatea României demonstrată în cadrul altor proiecte ale Băncii. Capacitatea instituțiilor românești a fost, de asemenea, dovedită în timpul pregătirii proiectului, dat fiind că Guvernul a elaborat conținutul și documentația proiectului folosindu-și propriile resurse umane și materiale.

9. Aspecte de mediu (inclusiv orice consultare publică)

Investițiile preconizate se limitează la modernizarea sistemelor de comunicații și de informare (componenta A), la consolidarea clădirilor publice existente aflate în stare critică (componenta B), la reabilitarea și modernizarea infrastructurii de protecție împotriva inundațiilor, inclusiv investițiile pentru îmbunătățirea siguranței barajelor (componenta C), prevenirea catastrofelor și lucrările de remediere și alte măsuri decât de construcție pentru îmbunătățirea managementului și siguranței iazurilor de depunere miniere și a haldelor de steril (componenta D). Nu se preconizează realizarea nici unei construcții noi în baza proiectului.

Per total, impactul proiectului asupra mediului va fi pozitiv, prin diminuarea vulnerabilității României la inundații și cutremure, și soluționarea problemei degradării pronunțate și de durată a mediului datorată activităților miniere, toate acestea provocând pagube însemnate mediului natural și habitatului uman. În plus, componenta D va include măsuri prin care ar trebui să diminueze semnificativ riscul poluării Dunării și Mării Negre, care sunt ape internaționale de importanță mondială.

EMP-urile (Planurile de management al mediului) au fost elaborate pentru componentele B, C și D ale proiectului. În ceea ce privește componenta B (Reducerea riscului seismic), în timpul pregătirii proiectului s-a căzut de acord asupra identificării unui grup de clădiri care întrunesc criteriile stabilite. În cursul implementării se va face selecția finală a clădirilor, urmată de întocmirea proiectelor și consolidarea propriu-zisă. Deși clădirile care urmează a fi consolidate nu vor fi identificate decât în faza de implementare, s-a făcut o evaluare a potențialelor efecte asupra mediului și s-a elaborat un EMP generic pe baza potențialului impact al intervențiilor prevăzute. EMP cuprinde ghidurile de mediu pentru activitățile desfășurate în cadrul componentelor B și D, care fac parte din Planul de Implementare a Proiectului (PIP).

Pentru toate investițiile din cadrul componentei C (Diminuarea riscului inundațiilor și alunecărilor de teren) s-a efectuat o detaliată analiză de mediu și s-au întreprins consultări publice. Investițiile propuse constau în cea mai mare parte din reabilitarea sistemelor de apărare împotriva inundațiilor și a barajelor existente, și ele nu vor avea nici un fel de impact negativ asupra mediului înconjurător. Analiza a ajuns la concluzia că nici una dintre investiții nu se află situată în zone sensibile din punct de vedere al mediului sau în arii protejate. De asemenea, nu au fost identificate nici un fel de specii protejate care ar putea fi afectate de investiții. Toate impactele minore care se limitează la perioada lucrărilor de construcție au fost identificate, fiind elaborate măsuri de diminuare a acestora în EMP-ul generic. În cadrul elaborării proiectului este posibilă identificarea altor aspecte ecologice specifice unora dintre subproiecte. Într-o astfel de situație, antreprenorul care va elabora proiectul va revizui EMP în consecință.

Pentru componenta D finanțată de GEF (Diminuarea riscului accidentelor miniere în bazinul Tisei), detaliile cu privire la măsurile și intervențiile concrete, fizice în scopul diminuării riscului accidentelor miniere și a continuei deversări de poluanți din iazurile de depunere vor fi integrate planului de construcție. Pe baza studiilor de pre-fezabilitate care există, se anticipează că implementarea măsurilor concrete, fizice nu va avea un impact major asupra mediului înconjurător. Majoritatea perturbărilor vor fi localizate, și de scurtă durată, deoarece majoritatea lucrărilor de construcție vor fi efectuate pe proprietățile societăților miniere și la local actualelor iazuri de depunere și halde de steril. În timpul pregătirii proiectului, omologii români au creat un EMP-cadru care are în vedere posibile efecte asupra mediului, măsuri de diminuare acestora și activități de monitorizare.

10. Lista documentației tehnice

“Observations on Earthquake Risk and Engineering Practices in Romania” Peter Yanev, mai 2002

“Romania – Seismic Risk” Dan Lungu, iunie 2002

“Sector Environmental Assessment Mining Sector of Romania”, septembrie 2001

Tabele cu costurile proiectului

“Dam Safety Assessment Report”, Daniel Gunaratnam, iulie 2003

Raport de evaluare a capacității de achiziții, 2003

Evaluare de ordin social a proiectului, 2003

Plan de management al mediului, 2003

Studii de fezabilitate pentru sistemele de prevenire a inundațiilor

Studii de fezabilitate pentru construcțiile propuse pentru consolidare

Stabilirea ordinei de prioritate a construcțiilor pentru consolidare seismică.

11. Persoană de contact

Task Manager

Christoph Pusch

The World Bank

1818 H Street, NW

Washington D.C. 20433

Tel: (202) 473-2494

Fax: (202) 614-0696

12. Pentru informații asupra altor documente în legătură cu proiectul

The InfoShop

The World Bank

1818 H Street, NW

Washington, D.C. 20433

Tel: (202) 458-5454

Fax: (202) 522-1500

Internet: <http://www.worldbank.org/infoshop>

Notă: Acestea sunt informații asupra unui proiect în pregătire. S-ar putea ca unele componente să nu fie incluse în proiectul final.